KESKISUOMALAINEN

Sunnuntaina 2. 9. 1951 — Päätoimittaja M. E. Juusela — 81. vuosikerta — N:o 234

Hintain alentamista suunnitellaan poistamalla lvv ainakin osaksi

Saamiemme tietojen mukaan suunnitellaan asianomaisella taholla eräiden tavarain hintojen alentamista poistamalla niiltä liikevaihtovero joko kokonaan tai osittain. Liikevaihtovero lienee tarkoitus poistaa ainakin jalkineilta ja eräiltä tekstiilitavaroilta. Myös eräät muut tavaralaadut saattavat tulla kysymykseen.

Harkittavana lienee ollut myös yleinen liikevaihtoveron alentaminen, mutta tämä ei liene saanut kannatusta. Kaikkia tavaralaatuja koskevan veronalennuksen jälkeen hintojen tarkkailua ei voida toteuttaa tarpeeksi tehokkaasti.

Suunnitellut liikevaihtoveron alennukset merkinnevät valtiolle noin 2 miljardin markan vähennystä verotuloissa.

Hallitus päättää saamamme tiedon mukaan lähipäivinä nykyistä halvempien vaatetustavarain ja jalkineiden tuonnista ulkomailta. Tuontia on suunniteltu melko huomattavassa määrin.

Tarkoituksena on lisätä näiden tuotteiden tarjontaa ja käyttää hyväksi maailmanmarkkinain edullista hinnankehitystä.

Suoritettujen laskelmien mukaan on liikkeessä oleva ostovoima melkoisesti suurempi kuin tarjolla olevien tavarain määrä. Mikäli ostovoimaa vielä lisätään ilman, että tavaravarastot samalla lisääntyvät, on ehdottomana seurauksena yleinen hintojennousu.

Asiantuntijat eivät vielä usko, että vakauttamisen tielle olisi noussut voittamattomia esteitä. Tällä hetkellä on olemassa myös sellaisia tekijöitä, jotka puhuvat vakauttamisen onnistumisen puolesta.

Ensi viikko muodostunee vakauttamisen kannalta jo osittain ratkaisevaksi. Silloin nähtäneen, onko vakauttamiseen nykyisellä pohjalla mahdollisuuksia. Suunnitteluneuvoston työvaliokunta kokoontuu ensi maanantaina klo 8.30 ja jatkaa istuntojaan ensi viikolla joka päivä. — S.

Akapeetus ME-kunnossa

Lauantaina alotettiin Riihimäen raviradalla Riihimäen Raviseuran järjestämät ennätysravit kauniin sään vallitessa ja jatkuvat ne vielä sunnuntaina, jolloin suoritetaan mm. mailin maailmanennätyskoe. Uuden kylmäveristen maailmanennätyksen 2000 metrillä saavutti ori Akapeetus, om. J. Perttula Punkalaidun, ajalla 2.55,4. Entinen ennätys oli o. Eri-Aaroniila ja oli se saavutettu 10 vuotta sitten.

AIV-sadosta perin alhainen

AIV-liuoksen kysyntä ei vieläkään syksyn lähestyessä ole erikoisemmin noussut, kerrotaan maatalousalan liikkeistä. Pitkällinen kuiva kausi on aiheuttanut sen, että säiliöihin pantavaa ei ainakaan toistaiseksi ole.

Mikäli syksy muodostuu sateiseksi, on tietysti mahdollisuuksia AIV-sadosta olemassa, mutta jo nyt voidaan päätellä, että AIV:n kokonaissato maassa jää tavallista alhaisemmaksi. — S.

Mustaruosteen tuhot melkoisia

Mustaruoste tuhoaa kevätvehnää tänä syksynä tavallista enemmän, kertoo Maatalouskoelaitoksen kasvitautiosaston johtaja, prof. E. A. Jamalainen. Ruostetta on varsinkin kevätvehnässä, mutta myös kaurassa ja ohrassa. Kuiva ja lämmin loppukesä ovat varmaan olleet ruostesienen levenemiselle eduksi eikä taudilla ainakaan tässä vaiheessa voida tehdä mitään.

KORKEAKOULU aloitti eilen 18. lukuvuotensa. Avauspuheessaan rehtori, prof. Aarni Penttilä lausui korkeakoulun toivovan pääsevänsä jo ensi syksynä laajentuneisiin suojiin. — Tarkemmin sisäsivulla.

Kommunismin vastainen rintama muodostetaan Tyynelle merellekin

San Francisco, 1. 9. (STT—R) Yhdysvallat, Australia ja Uusi-Seelanti allekirjoittivat lauant. turvallisuussopimuksen, joka kuuluu osana Yhdysvaltain pyrkimykseen muodostaa kommunisminvastainen rintama Yhdysvaltain johdolla Tyynellemerelle.

Tällainen sopimus tehtiin perjantaina Yhdysvaltain ja Filippiinien välillä. Uusi kolmen vallan sopimus, joka tulee voimaan silloin, kun Japanin rauhansopimus allekirjoitetaan, merkitsee itse asiassa Yhdysvaltain takeita Australialle ja Uudelle-Seelannille Japanin mahdollista uutta hyökkäyspolitiikkaa vastaan Tyynellämerellä. Sopimuksen jälkeen tehdään keskinäinen avunantosopimus Yhdysvaltain ja Japanin välillä, mikä antaa Yhdysvalloille oikeuden sijoittaa joukkoja Japaniin ja käyttää Japanin laivasto- ja ilmatukikohtia.

Ulkoministeri Acheson saapui John Foster Dullesin seurassa perjantaina San Franciscoon. Indonesia tulee allekirjoittamaan rauhansopimuksen Japanin kanssa, jos tämä sopimus lopullisessa muodossaan muodostuu edulliseksi Indonesialle, kertoi Indonesian ulkoministeri Subardjo. Indonesia haluaisi, että sopimukseen otettaisiin määräykset kansanäänestyksen toimeenpanosta Formosassa ja muilla alueilla, jotka tullaan eroittamaan Japanista. Näiden alueiden asukkaat saisivat tällöin itse määrätä, haluavatko he kulua Japaniin vai ei, sanoi ministeri.

Mrs. Olive Remington Goldman, Yhdysvaltain valtuutettu YK:n ihmisoikeuksien komissiossa, joka käsittelee naisten asemaan liittyviä kysymyksiä.

Kansainvälinen Punainen Risti on hyväksynyt Yhdysvaltain kutsun lähettää valtuuskunnan San Franciscoon keskustelemaan vahingonkorvauksen suorittamisesta toisen maailmansodan uhreille kaukoidässä.

Palkkakompensation vaatii HTK peruskorjausten ohella

Lukuisten HTK:lle saapuneiden, talouselämän vakauttamissuunnitelmia koskevien tiedustelujen johdosta keskusliitto ilmoittaa:

Keskusliitto on kesäkuun lopulla suunnitteluneuvostolle lähettämässään kirjelmässä esittänyt ne kysymykset ja näkökohdat, jotka keskusliiton mielestä on otettava huomioon talouselämän vakauttamisohjelmaa laadittaessa.

Keskusliitto ei ole vielä voinut määritellä kantaansa niihin suunnitelmiin, joita suunnitteluneuvoston työvaliokunnassa on tehty tai on tekeillä. Kannanotto vaikeissa ja perusteellista valmistelua vaativissa kysymyksissä, jotka talouselämää vakautettaessa kytkeytyvät kiinteästi toisiinsa, ei ole mahdollista satunnaisten uutisten perusteella.

Kun vakauttamisohjelma joutuu suunnitteluneuvoston käsiteltäväksi, keskusliitto tulee määrittelemään kantansa siihen maan yleisen edun ja edustamiensa henkisen työn tekijäin etujen mukaisesti. Tällöin keskusliitto luonnollisesti tulee kiinnittämään huomiota myös siihen, että palkannauttijat saavat linnarauhasopimuksen mukaisen hyvityksen elinkustannuksissa tapahtuneesta noususta ja että kohtuullisen elintason säilyttämiselle saadaan riittävät takeet myös eteenpäin.

Samoin keskusliitto tulee vaatimaan, että vielä suorittamatta olevat A-sopimusta vastaavat korotukset palkoissa toteutetaan ja myös ne peruskorjaukset, jotka ovat tarpeen henkisen työn tekijäin palkkojen saamiseksi yleistä palkkatasoa vastaaviksi.

Minkäänlaisiin järjestelyihin tai palkkatason vakauttamissuunnitelmiin, jotka eivät täytä näitä edellytyksiä, keskusliitto ei tule suostumaan.

Atomipommin esimakua Italiassa

Rooma, 1. 9. (UP) 10 italialaisen kaupungin asukkaat saivat esimakua atomipommin räjähdyksestä voimakkaan maanjäristyksen täristäessä maan keskiosia lauantaina. Monet tuhannet ihmiset joutuivat pakokauhun valtaan, ryntäsivät äsunnoistaan kirkkoihin rukoilemaan pelastusta uhkaavasta tuhosta. Monet loukkaantuivat rakennusten sortuessa, mutta kenenkään ei ole ilmoitettu saaneen surmaansa. Seismologit ilmoittivat järistyskeskuksen olleen Apenniinien vuorijonoon kuuluvalla Grans Sasson vuorella. Maan tärähdykset olivat verrattavissa atomipommien synnyttämiin. Järistys alkoi varhain lauantai-aamuna ja Polizzon kaupungissa se kesti 25 sekunnin ajan.

Kaupunkienkin välillä on jo suorat yhteydet

Ensimmäinen kahden kaupungin välinen automaattipuhelinyhteys maassamme on nyt toisiasia. Heinolalaiset voivat soittaa lahtelaisiin numeroihin pyörittämältä puhelimessa valintalevyä 7 kertaa ja aivan samoin lahtelaiset Heinolaan. Tämä on mahdollista Heinolan ajanmukaisen automaattipuhelinkeskuksen juuri valmistuttua. Koneiden kytkentä aloitettiin perjantaina.

Pirtua merestä

Marianhamina, 1. 9. (STT—R) Merivartio- ja tulliveneet ovat Marianhaminan eteläpuolelta nostaneet merestä nelisenkymmentä puolalaista pirtua sisältävää laatikkoa. Yksityiset kalastajat ovat tehneet samanlaisia löytöjä.

Nämä laatikot, joista jokaisessa on 12 pulloa, nähtävästi kuuluvat samaan 2.000 litran lähetykseen, mikä tuonnottain takavarikoitiin Ahvenanmaan eteläsaaristossa. Salakuljetuksen suorittanut moottorivene on saanut lastinsa Gdyniasta lähteneestä laivasta. Laatikoita on helppo löytää, koska ne uiskentelivat veden pinnalla.

ELONKORJUU on ennättänyt jo maakuntamme pohjoisimmillekin alueille. Tässä viitasaarelainen uudisasukas Viljo Varis perhekuntineen on ryhtynyt elonkorjuutöihin. Kolmasti on halla tehnyt tekosensa. Nyt on saatu palkkio kultaisen viljan muodossa. — Sirpin käyttö rukiinniitossa muuten näyttää olevan yleisin niittotapa pohjoispitäjissämme.

Karvonen ylivoimainen Enscheden maratonilla eilen

Enschede, 1. 9. (UP) Suomen Veikko Karvonen voitti ylivoimaisesti Enschedessä Hollannissa lauantaina suoritetun maraton-kilpailun. Hänen aikansa oli 2.29,02. Ranskan Charles Ceron sijoittui toiseksi ajalla 2.35.36,4 ja Englannin Tom Ricars kolmanneksi ajalla 2.38.50.

Karvonen voitti vaivatta tämän mestarien kilpailun. Hän saapui maaliin verrattomassa kunnossa, kun sensijaan Ceron ja Ricars, jotka seurasivat hänen kannoillaan melkein loppukilometreille saakka, uupuivat pahasti ja putosivat helposti peloittavan lujassa loppukirissä.

Ensi talven varatyöohjelmaa valmistellaan jo kuumeisesti

Ministeri Kleemolan johdolla toimiva työttömyyskomitea pitää nykyisin istuntojaan melkein joka päivä saadakseen ensi talven varatyöohjelmansa valmiiksi hyvissä ajoin. Työvoimapiireiltä on hankittu arviot talvikauden työtilanteesta sekä lääninhallitusten sekä erinäisiä muita lausuntoja, joiden perusteella laaditaan maan eri puolilla koskeva tilannearviointi ja työsuunnitelmat.

Nykyisten tietojen perusteella on lausuttu käsityksenä olevan, että työttömyyttä tulee ensi talvikautena esiintymään vähemmän kuin viime talvena, sillä metsätöitä tulee ainakin yhtä paljon kuin silloin, luultavasti enemmänkin. Mitkä työt varaköinä tulevat ensi kädessä kysymykseen, ei vielä voida varmuudella sanoa.

Samalla tiedustelimme nykyistä tilannetta metsä- ja uittotöissä. Niissä painui maatalouden vuoksi työvoiman määrä alimmilleen heinäkuun lopussa, jolloin se oli vain 40.000, mutta elokuusta lukumäärä alkoi jälleen nousta ja vaikka lisääntyminen ei ole maatöiden myöhästymisen vuoksi ollutkaan niin nopeaa kuin aikaisemmin. Suurin lisääntyminen tapahtunee niinkuin ennenkin lokakuussa.

Erityisesti hakkuissa tarvitaan entistä runsaammin työvoimaa. Vaikka heinäkuun lopussakin jo hakkuumiehiä oli noin 22.000 olisi näihin töihin voitu sijoittaa väkeä lisää toinen mokoma. — R.

Metsäpaloja ihmeen vähän

Metsäpalojen tänä kesänä tuhoama ala on vain vajaa 3 % viimevuotisesta. Tämän osoittaa Metsähallituksen juuri valmistunut tilasto. Viime vuonna valtionmetsää paloi 2450 hehtaaria. Tänä kesänä on palanut vain 66 hehtaaria.

Aaltopituuksien järjestely näyttää nyt mahdottomalta

Geneve, 1. 9. (STT—R) Aaltopituuksien uudelleen järjestely ei nykyisen kansainvälisen tilanteen vallitessa ole mahdollinen, arvelevat Yhdysvaltain hallitus ja sen valtuutettu siinä radiokonferenssissa, joka parhaillaan pidetään Genevessä ja jossa noin 70 valtiota on edustettuna.

Konferenssi oli suljetussa istunnossaan perjantaina samaa mieltä. Yhdysvaltain valtuutetun puhe herätti suurta huomiota ja monet valtuuskunnat ovat sitä mieltä, että Yhdysvallat tällaisella kannanotollaan on miltei sabotoinut kongressin pyrkimyksen ja saattanut aaltopituuksia koskevan radiosodan jatkuvaksi.

Neuvostoliiton ja Intian valtuuskuntien kerrotaan pontevasti vastustaneen Yhdysvaltain valtuutetun kantaa.

Soteva anoo yli 4 mrd mk 'ylitysrahoja'

Saadun tiedon mukaan on lähinnä metalliteollisuuden hintatasossa tapahtuneen nousun johdosta jouduttu tuntuvasti ylittämään kuluvan vuoden budjettiin sisältyvää sotakorvaussuoritusten arviomäärärahaa, mikä merkitsee valtion kassalle ainakin 4 miljardin markan suoneniskua.

Sotakorvaussuoritusten arviomäärärahaa kuluvalle vuodelle, 9.640.000.000 mk, perustui vuoden 1950 huhtikuun hintatasoon sekä silloin tiedossa olleisiin sotakorvaussuorituksiin. Sen jälkeen ovat toimitetut määrät kuitenkin jonkin verran muuttuneet ja erityisesti hintataso noussut. Näistä syistä johtuen on arvioitu määräraha osoittautunut riittämättömäksi ja Sotevan on täytynyt anoa valtiolta lisämäärärahoja saadakseen loppuvuotena toimitettavista sotakorvaustuotteista koituvat menot maksetuiksi. Mikäli tiedämme tarvitaan ko. arviomäärärahan ylittämiseen yli 4 miljardia markkaa. — S.

SUURAJOT alkoivat eilen, jolloin aamulla varhain suoritettiin lähtö, josta tarkempi kuvaus sisäsivulla. Kuvassamme autoja lähdössä.

EPÄVAKAISTA

Epävakaista suunnatain säätä lupaa Meteorologinen Keskuslaitos ja tämän viikon heikkausi jäänee viimeiseksi. Alkuviikosta on luvassa poutaa ja vielä suhteellisen lämmintä, mutta tuulistuvaa. Länsi- ja Pohjois-Suomessa on viikonvaihteeksi odotettavissa sadeja ukkoskuuroja ja muuallakin epävakaista. Lämpötila on viimepäivinä ollut rannikolla parikymmentä astetta, sisämaassa 15—20 astetta. Lähipäivinä lämpötila viilenee.